

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

87. De hospitalitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Digressio de operibus Misericordiae.

De Hospitalitate.

PUNCTUM LXXXVII.

In hac, ut in aliis charitatis operibus, insignis Job: *Foris non mansit peregrinus, ostium meum viatori patuit.* Sept. addunt: *Omni viatori patuit;* non uni, aut alteri, sed omni Hebraeus: *Ostia mea peregrino pateverunt;* quod adhuc majorem emphasim habet: q. d. Unde quaque patebant ad meam domum aditus: volebam enim non uno tantum ostio, sed omnibus excipi peregrinos. Sic in scholiis Varabli. Quid mirum? Hanc à suo consanguineo hereditavit virtutem, Abraham scilicet.

De hac praesertim virtute Abraham ab Apostolo laudatur: *Per hanc quidam placuerunt, Angelis hospitio receptis.* Quam historiam justum est ab ore Chrysoctomi audire, qui quor. verba habet, tot sententias habet: *Apparuit autem Dominus ei in convalle Mambre sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso servore diei, cumque elevasset oculos, apparuerunt ei tres viri stantes prope eum, quos cum vidisset, cucurrit in occursum eorum, &c.* Ubi, antequam audiamus Chrysoctomum, notare est, quod dici solet, fas esse Deum pro Deo relinquere. Apparuit ei Dominus, & ecce visis peregrinis cucurrit. Cur cum Deo non loquitur? Cur abit, Deumque deserit? Deum pro Deo relinquit?

Nunc ad Chrysoctomum, qui primò ponderat illud, quod esset *In ostio tabernaculi*, non in tabernaculo, sed in ostio tabernaculi. Tantoperè, inquit, curabat hospitalitatem, ut noller hospitem venationem cuiquam familiarium committere, sed trecentos decem, & octo habens vernaculos, homo senex; & nunc decrepita ætatis (centenarius enim erat) apud januam sedebat, quasi diceret Chrysoctomus: Ipse, ipse, et si senex, huic venationi,

A ac hospitem prædæ operam dabat, nec fatigabatur vel in Meridie, & in ipso servore diei, pro sua quiete ducens ministrare viatoribus, quos sub rectum introducere studebat, non curiosè explorans eos, an noti, vel ignoti essent, & quia latam hospitalitatis sagemam expanderat, meruit & universitatis Dominum cum Angelis suis suscipere.

B Quæritur hic, an Abraham noverit Angelos, necne. Interlinearis asserit. Chrysoctomus negat, ab utroque moraliter: si novit, noluit tamen non agere erga visibiles hospites, quod debebat, dispensationi nimirum angelicæ in forma ministrando. *Laventur pedes vestri, &c.* At non egebant ablutione? Sed ego ego ablutionis merito, inquit Abraham, laventur hi pedes, quales sunt. Quo docemur, cum hospites pro viribus agendum, ut beneficium recipiant, nostra enim summoperè interest, si dignantur accipere.

At Chrysoctomus cognovisse negat; unde dictum Apostoli legit: *Per hanc quidam nescij, Angelos exceperunt hospitio;* & hinc meritum auget, quod ignorans quinnam advenerint, talia erga illos exhibuit charitatis officia.

D Domine, si inveni gratiam coram te, ne transeas servum tuum, &c. Quo loco primum ponderat eorum voluntatem, ut in tabernaculum suum diverterent, non existimavit sufficere, ut verbis duntaxat adhortareretur. *Adorabat*, inquit, *super terram*, quasi supplicans, & efficacem exhortationem afferens, ut ne putetur perfunctoriè adhortari. Deinde perpendit, quod omnia, quæ offert, extenuat. *Asserunt pauillum aquæ, & laventur pedes vestri, & requiescite sub arbore, ponamque buccellam panis, & confortetur cor vestrum, postea transibitis.* q. d. Fatigati estis, & multum tulistis æstum, idè oro, ne prætereatis servum vestrum. Num magnum quiddam est, quod ego exhibeo? Aquam vobis solam præstare possum, quæ pedes vestri laventur. Deinde mensæ dicit speciem: Ne puteris, inquit, me splendida vobis appositurum, vel condimentorum diversitatem, vel assatorum varietatem, panem

Mm 3. come-

Hugo Card.

Græcè.

Abraham extenuabat sua officia.

Job. 31.
Sept.
Hospitalis:
S. Tob.

Varabl.

Hebr. 13.
Chryf. hom.
41. in Gen.
Gen. 18.

Abraham
Deum pro Deo
relinquit.

Hospitalitas
Abrahæ.

Abraham hospitem
venator.

comedetis, & sic transibitis. Vidisti quomodo variis vitur modis, precibus vincere praterentes, & gestibus, & verbis, & operibus sic efficacibus attrahere eos volens? Primum adorat, deinde dominos vocat, postea dicit, quae illis exhibiturus sit, extenuat res, & nihil esse significans. Ait enim: *Aquam hanc omnibus expositam habeo*; vel juxta alium Translatorem Chrysostr. Aquam enim tepidam, inquit, habeo ad lavandos pedes (q. d. ad effectum hunc super ignem semper aquam habeo) & panem, & rectum ab arbore, ne parvi feceritis meum tabernaculum, ne desperaveritis senectutem, ne rennatis ad exhortationem meam, scio quantum fertis laborem, conjecto quantum sit calor aestus, & propterea paululum vos refrigerare volo. O charitatem, cui convivi opiparum, quod parabat, nihil videbatur! *Ponam buccellant panis.*

Ubi autem dixerunt: *Sic fac, ut dixisti*; senis excitatus est juvenilis vigor: & vide eum exultantem in opere, & quasi praegaudio saltantem.

Et festinavit Abraham in tabernaculum. Ut primò accurrit, sic modò festinavit: festinat, anhelat, currit senio confectus in tabernaculum ad Saram, dixitque ei: *Accelera, misce tres mensuras simila*. Non fufuris, sed simila, floris: quia hospites melius excipiendi.

Vide, quomodo sciens boni operis magnitudinem, volebat vitæ suae sociam etiam retribuendarum rerum esse participem. Quare enim, dic mihi, nulli famulorum, ac famularum hoc praecepit, sed mulieri tam provectæ ætatis? Nonaginta enim annorum erat. Non rebellat mandato Sara, sed parem alacritatem etiam ipsa affert. Audiant viri, audiant mulieres. Viri quidem, ut sic suas contubernales erudiant, ut si quando spirituale lucrû incidat, ne per famulos hoc perficiatur, sed per ipsos faciant omnia. Mulieres autem, ut accedant adjuvare viros tam bonis operibus, & non erubescant aliquos excipiendo hospites propter Christum, illis congruum præbere ministerium, & per seipsas afferre, sed imitentur Saram veterulam in tanta senectâ laborem liben-

ter suscipientem, & famularum opera perficientem.

Et ut hoc praecepit, ad boves ipse iterum accurrit. Quasi impatientis non contentus semel, iterum accurrit. O senis juventutem! ô animæ constantiam! currit ad boves, & non permittit aliquem famulorum eò transire: per omnia monstrans his, qui advenerant, quanta voluptate perfusus sit, & quanti faciat eorum præsentiam, & quòd hunc pro thesauro habeat honorem. *Et accepit, inquit, vitulum novellum, & bonum.* Ipse per semetipsum electionem fecit, & optimum, qui aderat, accepit, pueroque dedit, & illum quoque urget, ut sine mora, quanta fieri potest, appropere. Animadvertite, quomodo omnia cum velocitate, cum ferventi alacritate, cum hilaritate, cum gaudio, cum magna jucunditate sunt. *Et festinavit puer, ut hoc faceret.* Et neque hic senex quiescit, sed iterum in ministrorum ordinem transit. Et ut accepit butyrum, & lac, & vitulum, quem mactaverat, apposuit illic. Sic per semetipsum omnia facit, & apponit, & neque dignum semetipsum censuit, qui consideret eis, sed illis comedentibus *adstabat ille sub arbore.*

O magnitudinem hospitalitatis! ô humilitatis excellentiam! ô mentem oppido piam! Adstabat centenarius comedentibus illis. Mihi videtur, tunc praegaudio, alacritate multa, impotenti imbecillitate sua factus superior, & robur quoddam accepisse. Adstitit Patriarcha quasi famulus, summum honorem suum existimans, quòd præsentibus ministraret. Vidisti, quanta iusti hospitalitas; neque enim hoc solum considera, quod panes proposuit, & vitulum, sed illud cogita, cum quanto honore, & quanta modestia exhibita sit hospitalitas, non sicut mulci, qui, si quid tale fecerint, superbiunt, & despiciunt susceptos, eò quòd ministeriû illis exhibeant, hoc autem perinde est, ac si quis divitias congreget, & circumferat, & cum collegerit, omnia simul è manibus labi sinat: quisquis enim cum arrogantia operatur quidpiam, & sic facit, quasi plus præberet, quam acciperet, mercedem, quæ hinc provenit, disperdit.

Abraham adstitit pro reverentia sui hospitibus.

Abraham voluit uxorem habere sociam operis mercatoris.

Non sic Abraham, qui propterea, ubi largiter, & magna hilaritate seminavit hospitalitatem, statim & manipulos ubertimos mesuit. Hæc ex aureo Chrysofomi profuvisio. Ex qua historia omnia perfectissimæ hospitalitatis officia satis abundè colligimus, desiderium suscipiendi, diligentiam, hilaritatem, charitatem, humilitatem, in ministrando, vel quòd eos sit comitatus.

Sed non dissimilem, neque fortassè minorem hospitalitatis retributionem videamus in Rahab. Rahab meretrix nomine ex operibus justificata est, suscipiens nuncios, & alia via ejiciens? Ob quòd, ut habetur in Josue, ab excidio eduxerunt Rahab, & parentes ejus, fratres quoque, & cunctam su-pellestem ac cognationem illius, & habitaverunt in medio Israël usque in presentem diem, eò quòd absconderit nuncios, quos miserunt, ut explorarent Jericho. Ubi Serarius: Meritò, ac intuitu Rahab salvi facti sunt ab incendio pater, & mater, fratres, ac sorores, omnes eidem sanguine propinqui, omnes affinitate conjuncti, omnes eorundem filij, ac filie, omnes famuli, ancillæ, quæ in omnibus istorum domibus, ac familiis esse poterant. Hebr. Et eduxerunt omnes familias ejus. Alij, Cogitationes. Alij, Profapias ejus; ut propterea plurimi, qui aliquo gradu, quavis ratione ad ipsam spectarent, salutem sint consequuti, non solum corporis, sed etiam, ut creditur, animæ, iique non minus, quàm ducenti esse poterant. O præmium charitatis! quid quòd tantopere Deo placuit actus hic charitatis, ut eam unam esse voluerit sui filij progenitricem?

Hinc Origenes observat illud Apostoli: Hospitalitatem sectantes; non illud, inquit, solum ostendit, ut venientem ad nos hospitem suscipiamus, sed ut requiramus, & solliciti simus, sectemur, ac perquiramus ubique hospites, ne fortè in plateis sedeant.

Vadimus ad domum Dei, nullusque sub tectum vult nos recipere. Quærela pau-

perum, ac peregrinorum est. Filius hominis non habet (in paupere) ubi caput suum reclinet.

Ego veni (in persona peregrini) in nomine Patris mei, & non accepistis me, si venerit alius in nomine suo (Dominus talis, vel Princeps) illum accipietis. Sic quidam pauperes excludunt, Magnates excipiunt sumptuose.

Transibat Eliseus per unam civitatem. Erat autem ibi mulier magna, quæ tenuit eum, ut comederet panem, cum quo frequenter inde transiret, dixit ad virum suum: Annadverto, quòd vir sanctus Dei est iste, qui transit per nos frequenter (non leviter judices vagos, & peregrinos) faciamus ei canaculum parvum (nam pauperi Eremitæ parvum sat est) Et ponamus in eo lectulum, & mensam, & sellam, & canaclabrum, ut cum venerit ad nos, maneat ibi. q. d. Suum apud nos habeat hospitium, quod jus ut ille inviolabiliter custodiat, nostra interfit. Sed tantæ hospitalitatis præmium? Ecco sedulo in omnibus ministrasti nobis! (boni hospitis digna laus, sed & digna retributio) Quid vis, ut faciam tibi? nunquid habes negotium, & vis, ut loquar Regi? (Non terras tantum, sed cæli?) Filium non habet (spiritum, opera, virtutes.) In tempore isto, in hac eadem hora, si vita comes fuerit, habebis in utero filium. O quàm verum non solum de rebus temporalibus, sed etiam spiritalibus! ô quàm acquisitis! ô quàm proficis hisce actibus charitatis!

Mox ut justas pedem infert in aliquam domum, pluuat in eam benedictiones. Experimento didici (ait Laban ad Jacob) quia benedixit mihi Deus propter te. Sic Jacob ad Laban: Modicum habuisti, antequàm venirem ad te, & nunc dives effectus es, benedixitque tibi Deus ad introitum meum. Idem accidit ad introitum Joseph in domum Egypti: Benedixit Dominus domui Egypti propter Joseph, & multiplicavit eam in adibus, quàm in agris eundem ejus substantiam.

Experimento didici (ait Laban ad Jacob) quia benedixit mihi Deus propter te. Sic Jacob ad Laban: Modicum habuisti, antequàm venirem ad te, & nunc dives effectus es, benedixitque tibi Deus ad introitum meum. Idem accidit ad introitum Joseph in domum Egypti: Benedixit Dominus domui Egypti propter Joseph, & multiplicavit eam in adibus, quàm in agris eundem ejus substantiam.

Experimento didici (ait Laban ad Jacob) quia benedixit mihi Deus propter te. Sic Jacob ad Laban: Modicum habuisti, antequàm venirem ad te, & nunc dives effectus es, benedixitque tibi Deus ad introitum meum. Idem accidit ad introitum Joseph in domum Egypti: Benedixit Dominus domui Egypti propter Joseph, & multiplicavit eam in adibus, quàm in agris eundem ejus substantiam.

Vadimus ad domum Dei, nullusque sub tectum vult nos recipere. Quærela pau-

Matth. 8.

Joan. 5.

4. Reg. 4.

Hospitalitatis cumulat à retributio.

Genes. 30.

Genes. 39.

Hoc

Inc. 2.
Josue 6.
Serar. ibid. 9.43.
Rahab sua hospitalitate hospitavit profuvis suam vitam, & facta est avia Christi.
Hebr. Alij.

Rom. 12.
Orig. ibid.
Hospites sectantes & inuestigandi.

Judic. 18. 19.

Indic. 19.

Hoc ille noverat in lib. Judicum, qui ad quendam Levitam, qui in platea jacebat: Pax tecum sit, ait, ego prestabo omnia, quae necessaria sunt, tantum, queso, ne in platea maneat. Et introduxit eum in domum suam, & pabulum asinis praebebat, ac postquam laverunt pedes suos (antiquissimum in peregrinos obsequium) recepit eos in convivium.

Antiquitas inviolabile servabatur jus hospitij inter familiares, unde cum quis hospitabatur apud aliquem, dicebatur acquirere jus hospitij, quod nec recipientes, nec recipiendi violabant. O si Christi verba audivissent: Qui recipit ves, me recipit; quam strictius hujusmodi jus inviolabile custodissent! quanta majori diligentia quae siverent hospites! &c.

Hieron. l. 3. contra Ruff.

Hieronymus de se ipso: Nobis, inquit, in Monasterio hospitalitas cordi est, omnesque ad nos venientes lata humanitatis fronte suscipimus, veremur enim, ne Matia cum Joseph locum non inveniat in diversorio, ne nobis Jesus dicat exclusus: Hospes eram, & non suscepistis me. Unde & propositum nobis est pedes lavare venientium, non merita discutere.

1. Pet. 4. Religiosi sunt hospitales.

Hospitales invicem (& Religiosi praesertim) sine murmuratione. Bene sine murmuratione: pauci etenim sunt qui saltem intus non murmurent, recepti, quod male excipiantur, recipientes, quod nimis graventur.

Greg. Tur. hist. l. 10. c. 23.

Sed hi meritum, ac remunerationem hospitalitatis ignorant. Non sic ille, cui tantum profuit, hospitalem fuisse, uti narrat Greg. Turonens. Homo erat in Antiochia valde devotus in eleemosynis, conjugem, ac liberos habens, nec unquam ei in omni vita sua dies praeteriit, postquam quiddam proprium habere cepit, in quo sine pauperibus epulum praebisset. Hic una die cum circumisset urbem usque ad vespertum, & reperire non potuisset egenum, cum quo cibum capere posset egressus extra portam, cum nox irrueret, reperit virum in veste alba cum duobus aliis stantem, quem aspiciens, quasi Lot ille antiqua memoratus historia, tertius ait: Et forsitan peregrinus est

Quidam ob hospitalitatem, ac misericordiam in pauperes veluti alter Lot, ab excidio Antiochia eripitur.

Dominus meus? Dignetur cum sociis accedere ad domum servi sui, & sumpto epulo quiescere in strato, mane autem proficiscemini viam, quam volueritis. Cui ille, qui erat senior, tenens sudarium in manu sua ait: Non poteris, o homo Dei hanc urbem servare, ne subvertatur. Et elevans manum excussit sudarium, quod tenebat, super medietatem urbis, & statim corruerunt omnia aedificia, & quodcumque ibi structum fuit, ibique oppressi sunt senes cum infantibus, viri cum mulieribus, atque uterque sexus interiit. Quod ille cernens, tam de persona viri, quam de soni vehementia hebes effectus, ruit in terram, & factus est velut mortuus.

Elevansque iterum vir ille manum cum sudario, quasi super aliam medietatem urbis, apprehensus est a duobus sociis, qui cum eo erant, atque obsecratus terribilibus sacramentis, ut indulgeret medietati urbis, ne rueret. Mitigato igitur furore, sustinuit manum suam, atque elevans hominem, qui corruerat in terram, ait: Vade ad domum tuam, ac timeas, filij enim tui cum vxore, & omni domo tua salvi sunt, nec ququam ex eis periiit. Custodivit enim te oratio assidua, & elemosynae, quas quotidie exerceas in pauperes. His dictis discesserunt ab oculis ejus, nec ei apparuerunt ultra: ille autem reversus in urbem, reperit urbis medietatem dirutam, atque subversam cum hominibus, pecoribusque, ex quibus nonnulli a ruinis deinceps extracti sunt mortui, pauci debilitati reperti sunt vivi. Veruntamen nec illa casta fuerunt, quae viro huic ab ipso (ut ita dicam) Angelo Domini sunt nunciata: nam veniens, omnem domum suam incolumem reperit. Tantum funera propinquorum, quae in aliis domibus effecta fuerant, lamentabatur. Protexit vero eum in medio iniquorum dextera Domini cum domo sua, salvatusque est a periculis mortis, velut memoratus Lot quondam in Sodomis.

De